

Jan Egil Lien

Amerikansk holdning til utenrikspolikk gjennom nøytralitetslovene: 1935 - 1939

Nøytralitetslovene og amerikansk isolasjonisme på 30-tallet. Årsaker bak og endringer til forholdet til utenriksaffærer vist gjennom amerikansk innenrikspolitikk.

Bacheloroppgave i HIST2010

Veileder: Tore Tingvold Petersen

Mai 2021

Jan Egil Lien

Amerikansk holdning til utenrikspolikk gjennom nøytralitetslovene: 1935 - 1939

Nøytralitetslovene og amerikansk isolasjonisme på 30-tallet. Årsaker bak og endringer til forholdet til utenriksaffærer vist gjennom amerikansk innenrikspolitikk.

Bacheloroppgave i HIST2010
Veileder: Tore Tingvold Petersen
Mai 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske og klassiske studier

Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	2
1.1 Bakgrunn for temaet	2
1.2 Problemstilling.....	2
1.3 Studiens disposisjon og struktur	3
2 Nøytralitetslovene 1935 - 1939	3
2.1 Nøytralitetslovgivning 1935	3
2.2 Nøytralitetslovgivning 1936	4
2.3 Nøytralitetslovgivning 1937	4
2.4 Nøytralitetslovgivning 1939	5
2.5 Oppsummering av nøytralitetslovenes innhold og effekt.....	5
3 Studiens litteratur	6
3.1 Samtidslitteratur og dens potensielle innvirkning	7
3.2 Forskning og teori.....	8
3.2.1 Potensielle teoretiske bakgrunner for isolasjonisme som fenomen	9
3.2.2 Debatt rundt begrepet «isolasjonisme»	12
3.3 Oppsummering studiens litteratur, forskning og teori	12
4 Det amerikanske samfunnets holdning til nøytralitet, og bidragende faktorer til denne holdningen.....	13
4.1 Velgermassens ønsker, og hva formet ønskene?	13
4.1.1 Hva viste meningsmålinger i perioden?.....	14
4.1.2 Depresjonens effekt på isolasjonisme	15
4.1.3 Etniske forskjeller innad i USA	17
4.1.4 Medier og personligheter	18
4.2 Oppsummering av velgerens ønsker og bidragende faktorer	20
5 Den politiske prosessen relatert til nøytralitetslovgivning.....	20
5.1 Kongressens innvirkning på lovene.....	20

5.1.1 Nye-komiteen.....	22
5.2 Roosevelt holdning til lovene	24
5.3 Oppsummering av den politiske prosessen og sentral aktører	25
6 Diskusjon.....	26
6.1 Eksisterte det et ideologisk grunnlag for isolasjonistiske holdninger?.....	26
6.2 Kongressens synspunkt på fremtidige konflikter	28
6.3 Hva endret seg fra 1935 til 1939?.....	29
7 Konklusjon	30
Referanser og litteraturliste	32

1 Innledning

I perioden 1935-1939 ble fire amerikanske lover om nøytralitet signert av president Franklin D. Roosevelt. Disse la begrensninger på amerikanske private og offentlige institusjoner på en rekke områder. Målsetningen med dem var å unngå at USA ble blandet inn i nok en krig, slik man hadde i den første verdenskrigen. Samtidig endret lovgivningen seg fra 1935 til 1939, og det var et USA som virket mer villig til å bli innblandet i konflikter mot slutten av perioden. Denne studien vil se på forskjeller innenriks i USA som kan ha bidratt til denne forandringen.

1.1 Bakgrunn for temaet

Dette er en studie som vil søke å forklare bakgrunnen for de isolasjonistiske tendensene i den 74., 75. og 76. amerikanske kongressen. Det er en allmenn oppfatning at amerikanske holdningen til utenrikspolitikk fra tiden før andre verdenskrig til tiden etter var meget forskjellig. Dette er et syn jeg deler. På tross av denne forskjellen har perioden før andre verdenskrig blitt lite diskutert i norsk litteratur. Eksempelvis Svein Melbys bok titulert *Amerikansk utenrikspolitikk* fra 1995 dekker tilnærmet utelukkende perioden fra 1945 og utover.¹ I Waage, Tamnes og Viks *Krig og fred i det lange 20. århundre* blir det viet et kapittel til tiden 1871-1945 og 13 til perioden etter.² Det er med denne bakgrunnen at studien ønsker å belyse den situasjonen som eksisterte før andre verdenskrig. Isolasjonisme er også et stadig mer dagsaktuelt tema. «America First» har igjen blitt et slagord for enkelte amerikanske politikere, i likhet med tiden før andre verdenskrig. President Donald J. Trump brukte det i sin innsettelsestale i 2017.³ Også blant republikanere i kongressen finnes det eksempler på politikere som taler «America First» sin sak.⁴ Det kan av den grunn være interessant å se på hvordan situasjonen var i tiden før andre verdenskrig, og hva som forandret seg i perioden relatert til utenrikspolitikk.

1.2 Problemstilling

For å undersøke problemstillinger omkring utenrikspolitisk isolasjonisme kan man sette frem følgende: «Endringene i den amerikanske holdningen til nøytralitet i utenrikspolitikken fra 1935 til 1939 skyldtes ikke interne forhold i USA». Studien søker å bevise denne påstanden ved å vise til og analysere relevant litteratur. Påstander og potensielle årsaker kommer til å bli presentert og analysert. Det samme gjelder enkelte aktørers ønsker og motiver. Studien vil ta

¹ Melby 1995

² Waage, Tamnes, Vik 2013

³ Politico 2017

⁴ Leonard 2021

for seg perioden 1935 til 1939 i amerikansk politikk, spesifikt de elementene rundt prosessen av formingen av de forskjellige nøytralitetslovene. Studien vil også ta for seg enkelte hendelser og litteratur skrevet før 1935 der disse kan belyse forhold relevant for studien.

1.3 Studiens disposisjon og struktur

Studien vil være delt opp i tre hoveddeler. Del 1 redegjør begrunnelse for temaet, problemstillingen, samt avklaring og studiens struktur. Studiens hovedinnhold vil komme i del 2, 3, 4 og 5. Del 2 består av en redegjørelse for innholdet i de forskjellige nøytralitetslovene, og hvordan de skiller seg fra hverandre. Del 3 kommer til å bestå av en diskusjon av den litteraturen denne studien baserer seg på, både i den form av bakgrunnsstoff, kilder og bøker relevant for perioden studien omhandler. Del 4 vil bestå av en rekke potensielt bidragende faktorer i å forme folkelig opinion og politikk. Del 5 vil være en redegjørelse for de forskjellige aktørene som spilte viktige roller i utformingen av nøytralitetslovene. Analysen vil så følge i del 6, hvor forskjellige faktorer vil bli tatt opp i mot den utviklingen som fant sted og analysert i forhold til problemstillingen. Del 7 oppsummerer kort og presenterer konklusjonen i forhold til påstanden som er satt frem i innledningen.

2 Nøytralitetslovene 1935 - 1939

I perioden 1935 til 1939 ble fire sett med lovforslag vedtatt av den amerikanske kongressen og underskrevet av presidenten. Disse delte tittelen «Neutrality Act of [...]» (heretter oversatt til «nøytralitetslovene»).⁵ Det nøyaktige innholdet i disse lovene vil bli gjennomgått i kortform under i denne studien slik at man kan se på spesifikke trekk ved lovgivningen i analysen. Gjennomgangen vil først og fremst gjennomgå endringer fra den forrige loven, da en fullstendig gjennomgang av alle lovene er utenfor denne studiens spekter. Alle lovene deler fellestrekk, men lovene fra 1935/36 er mer rettet mot å holde USA unna en konflikt, imens loven fra 1939 er bevisst formet for å kunne tilby Frankrike og Storbritannia hjelp.

2.1 Nøytralitetslovgivning 1935

Nøytralitetsloven fra 1935 forbød eksporten av våpen, ammunisjon og krigsmateriell fra USA til stater i krig (den nøyaktige ordlyden er «Belligerent nations», som også omfattet konflikter mellom stater der ingen offisiell krigserklæring eksisterte). Loven gjorde det nødvendig for våpenprodusenter og eksportører/importører av våpen i USA å registrere seg. Det ble også nødvendig å søke om lisens for å lage og/eller handle med våpen og annet krigsmateriell.

⁵ Office of the Historian u.å.

Hvilke varer som skulle regnes som våpen og krigsmateriell var opp til presidenten. Det var også opp til presidenten å proklamere om en stat var i krig med en annen, altså uavhengig av offisielle krigserklæringer, eller mangel på sådan. Det ble lagt ned forbud for amerikanske skip å frakte krigsmateriell til nasjoner i krig, samt frakte slikt materiell til en nøytral havn på vegne av en nasjon i krig. Loven presiserte samtidig at amerikanske statsborgere som oppholdt seg i eller reiste til/fra/gjennom krigssoner gjorde dette på eget ansvar, og ble derav anbefalt å unngå slike reiser.⁶ Loven var i utgangspunktet midlertidig, før nøytralitetslovgivning igjen skulle bli tatt opp av kongressen på nyåret.⁷

2.2 Nøytralitetslovgivning 1936

Loven fra 1936 utvidet loven fra 1935 med ytterligere 14 måneder, samt gjorde det ulovlig å gi lån eller kreditt til stater i krig, ei handle statsobligasjoner utstedt av en slik stat eller lignende med tredjeparter.⁸ Det ble også lagt til et unntak i nøytralitetsloven for såkalte «amerikanske republikker».⁹

2.3 Nøytralitetslovgivning 1937

Loven fra 1937 utvidet tidsperioden for det eksisterende lovverket til å gjelde permanent. Lovverket ble også utvidet til å gjelde stater involvert i borgerkriger – mye grunnet borgerkrigen i Spania – som kongressen hadde gjort det ulovlig å eksportere våpen til i januar samme år.¹⁰ Loven åpnet opp for at presidenten kunne inkludere andre varer vedkommende måtte ønske skulle være inkludert i boikotten, opp til et generelt forbud mot all eksport til en gitt stat. Det ble lagt ned forbud at amerikanske skip å frakte våpen og annet krigsmateriell til stater i krig, selv på vegne av andre stater og mellom en nøytral stat som ikke var USA og en stat i krig. Presidenten fikk fullmakt til å utestenge ubåter og væpnete handelsskip fra stridende nasjoner fra amerikanske havner og territorialfarvann. Amerikanske statsborgere fikk forbud mot å ta i bruk skip fra stater i krig. Amerikanske handelsfartøy som entret territorialfarvannet til en stat i krig måtte være ubevæpnet.¹¹

Loven ga også en konsesjon til presidenten: det ble mulig med salg av varer som ikke ble regnet som krigsmateriell basert på det såkalte «cash-and-carry»-prinsippet. Dette prinsippet innebar at også stater involvert i krig fikk muligheten til å kjøpe disse varene så lenge de både

⁶ S.J. Res. 173. 74th Congress 1935

⁷ Cole 1983: 177-185

⁸ Office of the Historian u.å.

⁹ S.J. Res. 217. 74th Congress 1936

¹⁰ Office of the Historian u.å.

¹¹ S.J. Res. 51. 75th Congress 1937

betalte for varene umiddelbart og selv sto for frakten av disse. Blant disse varene som var unntatt lovverket for krigsmateriell var råmaterialer, for eksempel olje, metall etc.. I motsetning til resten av loven var denne delen av loven bare midlertidig, og skulle i utgangspunktet vare i to år.¹²

2.4 Nøytralitetslovgivning 1939

Nøytralitetsloven anno 1939 var til en viss grad en opphevelse av de tidligere nøytralitetslovene. «Cash-and-carry»-prinsippet hadde forfalt våren 1939, når tiden for denne seksjonen i 1937-varianten av loven gikk ut uten å bli fornyet.¹³ Selve 1939-loven vedtatt etter krigsutbruddet i Europa – mer spesifikt i november – opphevet deler av de foregående lovene. Selv om det generelle forbudet mot eksport av varer til stater i krig fortsatt gjald, ble det åpnet opp for all utenrikshandel med slike stater basert på «cash-and-carry»-prinsippet.¹⁴ Dette var en drastisk endring fra de tidligere lovene, siden det i praksis ble åpnet opp for salg av våpen (inkludert fly, artilleri, etc.), til hvem som helst også i krigstid.

Forbudet mot å gi lån, utstede kreditt eller lignende forble, og amerikanske skip var fortsatt nektet å entre territorialfarvannet til stater i krig. Loven skjerpet kravene vedrørende bevæpning av amerikanske handelsfartøy, som nå fikk et forbud mot å være bevæpnet så lenge det eksisterte en proklamert konflikt noe sted i verden. Loven forbød også eksplisitt andre stater å ta i bruk det amerikanske flagget eller andre insignier på at et fartøy var amerikansk.¹⁵

2.5 Oppsummering av nøytralitetslovenes innhold og effekt

Vi har sett at den første loven titulert som nøytralitetslovgivning kom i 1935. De påfølgende lovene i -36 og -37 la stadig større begrensninger på hvilken rolle USA og amerikanske selskaper skulle ha i konflikter som foregikk mellom andre stater. Vi har også sett at nøytralitetsloven fra 1939 fortsatte å legge til grunn en rekke begrensninger for amerikansk økonomisk aktivitet. Til felles hadde også flere av lovene at det fantes visse geografiske unntak for lovene, blant på den vestlige halvkule, så lenge denne staten ikke var alliert med en ikke-amerikansk stat.¹⁶ Til gjengjeld ble eksport av krigsmateriell igjen mulig til stridende stater på «cash-and-carry»-prinsippet i både 1937 og 1939. At dette var ment å skulle være til de alliertes (Frankrike og Storbritannia) fordel er utvilsomt. Siden «cash-and-carry» gjorde

¹² Office of the Historian u.å.

¹³ Office of the Historian u.å.

¹⁴ H.J. Res. 305. 76th Congress 1939

¹⁵ H.J. Res. 305. 76th Congress 1939

¹⁶ S.J. Res. 217. 74th Congress 1936; S.J. Res. 51. 75th Congress 1937; H.J. Res. 305. 76th Congress 1939

det nødvendig å handle i amerikanske betød dette i praksis at stater eventuelt under blokade – Tyskland – ikke kunne nyttiggjøre seg av denne muligheten. Jeg mener at endringen rundt «cash-and-carry» var et eksempel på at endringer i den internasjonale situasjonen forandret amerikanske holdninger til streng nøytralitetspolitikk. På den annen side betød det at så lenge restriksjonen på lån og kreditt forble var det ikke mulig for stater å kjøpe varer med mindre de hadde tilgang på dollar eller gull. Denne begrensingen var tydelig i Winstons Churchill sin korrespondanse med Roosevelt rett etter han overtok som britisk statsminister.¹⁷

Alle lovene frarådet eller forbød amerikanske statsborgere å være om bord skip til stridende stater. Sammen med forbudene mot amerikansk-registrerte skip å entre områder definert stridsområder vil jeg argumentere at dette var for å unngå en ny RMS *Lusitania*-situasjon. Ved senkningen av *Lusitania* av en tysk ubåt under første verdenskrig hadde en rekke amerikanske liv gått tapt. Ved å fraråde eller forby amerikanske statsborgere å være om bord skip tilhørende stater i krig kombinert med forbudet mot skipsfart i definert områder, kunne man både unngå tap av amerikanske liv og et eventuelt press for krig.

3 Studiens litteratur

Denne studien baserer seg på litteratur i tillegg til primærkilder. Primærkilden i studien kommer fra Govtrack, en privat aktør som samler lovgivning vedtatt av den amerikanske kongressen. Informasjonen derifra er blitt brukt for å utdype det amerikanske utenriksdepartementet sin egen informasjon om nøytralitetslovene på 30- og 40-tallet. Videre vil det bli benyttet flere bøker i forskjellig omfang. Bøkene av Manfred Jonas *Isolationism in America 1935-41* og Wayne S. Cole *Roosevelt & the Isolationists, 1932-45* er valgt grunnet deres rolle som akademiske verk for å beskrive perioden og isolasjonisme som fenomen, samt grunnet deres basis som litteratur for senere vitenskapelige artikler om temaet. David M. Kennedys Pulitzerpris-vinnende bok *Freedom From Fear: The American People in Depression and War, 1929-1945* blir også brukt i større omfang i studien, og gir en mer omfattende oversikt over en større periode.

Studien tar også i bruk en rekke fagfelleverderte artikler skrevet fra perioden 1940 til 2014. Disse artiklene er i første omgang funnet ved bruk av databasesøk på Jstor i perioden mars 2021 til april 2021. Her har jeg brukt «american isolationism» som basis for søk. Søket har vært sortert etter relevans, og artikler har blitt valgt derifra med bakgrunn i deres tittel og

¹⁷ Kennedy 1999: 445

ingress. Et søk med samme parameter har også blitt brukt i Google Scholar i samme periode. Her har jeg derav henholdsvis funnet artikler av David. H. Dunn og Bear. F. Braumoeller, som igjen har referert til andre verk, både artikler og bøker. Det har vært et bevist valg å velge artikler som er nyere da bøkene studien tar i bruk er fra før 2000. De tre bøkene av Cole, Jonas og Kennedy, kombinert med artiklene, er hovedgrunlaget for denne studien av nøytralitetslovene spesifikt og 30-tallet generelt.

3.1 Samtidslitteratur og dens potensielle innvirkning

Den eksisterte også litteratur i samtiden som behandlet spørsmål vedrørende amerikansk deltagelse i første verdenskrig. Det ble også skrevet en rekke skjønnlitterære verk med første verdenskrig som omgivelse. I disse kunne man finne skildringer som beskrev krigens grusomheter på en ny måte. Blant annet Kennedy peker på en rekke litterære verk som han mener var med å forme opinionen på 30-tallet. På denne tiden hadde man internasjonale bestselgere som *A Farewell to Arms* av Ernest Hemingway og *Im Westen Nicht Neues* av Erich M. Remarque – filmatisert i 1930 og vinner av flere Oscar – av den skjønnlitterære typen nevnt ovenfor.¹⁸ Av de amerikanske verkene av typen sakprosa hadde man *Why We Fought* og *Road to War* om «krigsprofitører» på hjemmebane. I tillegg nevnes en rekke andre bøker. Bøker fra begge sjangre kom gjennom mellomkrigstiden, og mange av disse verkene var fra 1929-1935.¹⁹ Altså perioden i tiden rett før nøytralitetslovene ble til. En av disse bøkene fra denne tidsperioden var Helmuth C. Engelbrecht og Frank C. Hanighens provoserende titulerte bok *Merchants of Death*. Boken peker på en rekke eksempler hvor våpenprodusenter utnyttet enhver mulighet og alle midler mulig for å få solgt sine våpen. Både europeiske og amerikanske eksempler blir trukket frem, og bokens kapittel 13 er dedikert til en rekke slike eksempler på amerikanske selskapers grådighet og inntekt tjent fra handel med krigsmaterialer. Engelbrecht og Hanighen presiserer at den eneste grunnen for at USA entret første verdenskrig ikke var ønskene fra amerikansk næringsliv. De legger til gjengjeld stor vekt på amerikanske selskapers interesser og spesielt toppene på Wall Street.²⁰ I kapittel 15 pekte de ut hvordan amerikanske industrigiganter tilsynelatende jobbet aktivt i mot nedrustning, og at de var villig til å strekke seg så langt som å lyve under ed foran kongressen.²¹

¹⁸ Oscars u.å.

¹⁹ Kennedy 1999: 387

²⁰ Engelbrecht & Hanighen 1934: kap. 13

²¹ Engelbrecht & Hanighen 1934: kap. 15

Nøyaktig hvor stor innflytelse påstander lagt frem i bøker som *Merchants of Death* og skildringer i krigsromaner à la Hemingway og Remarque hadde på den jevne amerikaner kan være vanskelig å kvantifisere. De kan derimot brukes som eksempler, og viser at litteraturen eksisterte samt at deler av den ble filmatisert til stor suksess. *Merchants of Death* ble også videre sirkulert grunnet at den fikk plass i bokklubber, og Kennedy trekker en direkte tråd fra utgivelsen av disse verkene og opprettelsen av Nye-komiteen i april 1934 (studien kommer tilbake til denne komiteen).²² For mange «vanlige» amerikanere var romaner og filmer kanskje deres første møte med krigens brutalitet. Relativt få amerikanere hadde kjempet på vestfronten, så det var ikke nødvendigvis mange som hadde et familiemedlem, en nabo eller bekjent som hadde vært direkte involvert i krigshandlinger. Skjønnlitteratur og filmer gjorde krigens grusomheter mer tilstedeværende, og det ville vært en forståelig respons og ønske slutt på krig.

Selv om Remarque tok ingen eksplisitte politiske standpunkt i *Im Westen Nicht Neues* ble bøkene av flere tolket som anti-krig og derav pasifisme. Et talende eksempel på dette var at boken – og filmen – ble forbudt i Tyskland etter Hitlers maktovertagelse. Om slutt på krig var en utopi, kunne amerikanere i det minste forsøke å forhindre at amerikanske soldater ble involvert i fremtidige kriger. Med slike romaner kunne første verdenskrig forstås som tilnærmet meningsløst. Kombinert med disse skjønnlitterære skildringene hadde man amerikansk litteratur om «skumle bakmennene» som tjente seg rik på krig og derav ønsket nye kriger.

3.2 Forskning og teori

Det eksisterer en del forskning på perioden «mellomkrigstiden» – altså 1918 til 1939 – og også isolasjonisme som fenomen spesifikt. Deler av forskningen rundt isolasjonisme kommer fra en statsvitenskapelig vinkel som et tema for studie av internasjonale relasjoner. Av den eldre litteraturen er det liten tvil om at USA i perioden på 30-tallet var preget av isolasjonisme, selv om hva forfatterne fyller dette begrepet med varierer. Dette kommer frem både i Cole (1983) Jonas (1966) og Kennedy (1999). Bakgrunnen for isolasjonistiske holdninger kunne også være veldig varierende. Jonas legger frem en rekke løse grupper, med dertil forskjellig årsakssammenheng til isolasjonistiske holdninger. Utenlands-orienterte isolasjonister hadde sympati med utenlandske aktører (først og fremst aksemaktene eller Sovjetunionen); «krigførende/stridende» isolasjonister på amerikanske rettigheter og troen på

²² Kennedy 1999: 388

at USA måtte løse sine problemer på egenhånd; «forsiktede» (oversatt fra timid) isolasjonister var villig til å overgi enkelte rettigheter for å maksimere muligheten for å unngå krig; radikale isolasjonister var basert på et tenkt behov for fokusere statens krefter på indre forandringer; konservative isolasjonister antok at en fremtidig krig ville for godt endre samfunnet, og burde derav unngås.²³ Cole definerer på sin side hva som kjennetegnet isolasjonistene: de var gjerne fra Midtvesten, sjeldnere fra sørstatene; mer tilbøyelig til å være republikanere enn demokrater; vanligere i rurale strøk enn urbane; de var ofte fra visse etniske grupper; i snitt hadde de lavere utdanning. Cole presiserer at dette var generaliseringer, og at man kunne finne isolasjonister og internasjonister over hele USA og fra alle bakgrunner.²⁴

Gruppene til Jonas, nevnt ovenfor, er ikke perfekte, men de kan være nyttige. Problemet med gruppene er at aktører kan både bevege seg mellom dem over tid, eller passe inn i flere (eller ingen) grupper. De gir likevel et rammeverk for å forklare enkeltes aktørers holdning til isolasjonisme. Studien mener at generaliseringene til Cole er riktige. De gir ikke et svar på «hvorfor», men gir en klar pekepinn på «hvem» og «hvor». Generaliseringene har også nytteverdi. Det er mulig å diskutere hver enkeltes aktør bakgrunn og potensielle faktorer for deres holdninger, men det er utenfor denne studiens spekter. Studien vil også ta for seg enkelte av disse generaliseringene etter hvert i et forsøk på å forklare potensielle årsaker i del 4. Den vil ikke gjøre et forsøk på å bekrefte eller avkrefte generaliseringene. Generaliseringen kommer til å bli behandlet nettopp som hva de er: generelle observasjoner med unntak.

3.2.1 Potensielle teoretiske bakgrunner for isolasjonisme som fenomen

Enigheten om at USA var isolasjonistiske virker å være bred i litteraturen fra denne tidligere perioden. For å låne terminologien til Braumoeller: uenighet lå i om årsaken bak isolasjonisme var syklisk i natur eller et eksempel på demokratisk inaktivitet.²⁵ Argumentet for at isolasjonisme som fenomen er syklisk i natur kommer fra en tiltenkt «naturlige» reaksjon. Argumentet var at hvis USA ble i overkant involvert i internasjonale relasjoner/hendelser – eksempelvis krig – ville de drifte i en mer isolasjonistisk retning. B. Pollins og R. Schweller gir i en artikkel fra 1999 titulert «Linking the Levels: The Long Wave and Shifts in U.S. Foreign Policy, 1790- 1993» eksempler på denne sykliske trenden. De påpeker at det eksisterer en syklisk natur for amerikansk politikk på en rekke andre felter, ikke bare utenrikspolitikken.²⁶ Fasene relatert til utenrikspolitikken består av perioder på

²³ Jonas 1966: 34-35

²⁴ Cole 1983: 8

²⁵ Braumoeller 2010: 350

²⁶ Pollins & Schweller 1999: 433

omtrent 50 år, hvor de «ekstroverte» fasene er lengre enn de «introverte». I en av tabellene til Pollins og Schweller kan vi se at perioden mellom 1919/1920 og 1940 er en av disse «introverte» periodene. Arbeidet til Pollins og Schweller byr også på kvantitative studier av amerikansk engasjement utenlands, både i den form av internasjonale kriger og i konflikter.²⁷ De anerkjenner at det eksisterer forskjellige forklaringer fra forskjellige forfattere for hva som er drivkraften bak de sykliske svingningene. Her mener de sammenhengen er mellom den økonomiske situasjonen og utenrikspolitikken: økonomisk fremgang og oppsving fører med seg «ekstrovert» utenrikspolitikk; nedgang og dårligere tider fører med seg «introvert» utenrikspolitikk.²⁸

Problemet med den økonomiske forklaringen er at det ikke er noe skille i mellomkrigstiden før og etter 1929. Begge periodene blir regnet som isolasjonistiske, selv om den økonomiske situasjonen vært vidt forskjellig. Ei gir det et godt svar på den forandringen som skjedde i amerikanske holdninger til nøytralitet i løpet av mellomkrigsperioden. Den økonomiske krisen i USA var på mange måter like tilstedeværende i 1937 som årene før, men nøytralitetslovgivningen det året åpnet for «cash-and-carry».²⁹ Ei var krisen over i november 1939, men USA var villig til å selge våpen og krigsmateriell til «alle» som var villig til å kjøpe. Det var en stor forskjell i nøytralitetslovgivningen og dens støttespillere fra 1935/36 til 1939, selv om begge deler var innenfor den påstått introverte perioden. Problemet med teorien er ved å skulle tegne lengre, sammenhengende perioder som enten A eller B blir det lite nyansert.

Jeg mener også eksemplene på perioden er tidvis misvisende, da den delvis er basert på disputer som ender i krig.³⁰ For perioden 1941-1967 vil to av disse tre disputtene bestå av andre verdenskrig og Korea-krigen. At USA ble involvert i førstnevnte når de ble var ikke av egen vilje, og at Nord-Korea invaderte Sør-Korea var neppe heller USAs valg. Artikkelen slår videre fast at økonomisk oppgang fører med seg ekspansjonistisk utenrikspolitikk.³¹ Når det kommer til de tidligere (og senere) periodene tar ikke studien stilling, men slik situasjonen var i 1941 virker det å ha vært motsatt. Blant annet viser Kennedy i kapittel 12 av *Freedom From Fear* at det var heller krigen kom til USA, som så mobiliserte økonomien, heller enn i motsatt

²⁷ Pollins & Schweller 1999: 435-437

²⁸ Pollins & Scwheller 1999: 439-440

²⁹ Kennedy 1999: 323

³⁰ Pollins & Scwheller 1999: 437

³¹ Pollins & Scwheller 1999: 448

rekkefølge.³² Samtidig betyr det ikke at det ikke var noen sammenheng mellom økonomi og isolasjonistisk politikk. I den andre litteraturen i studien blir denne sammenhengen påpekt og understreket, et tema som blir diskutert mer i dybden i del 4.1.2.

Den andre forklaringen beskrevet av Braumoeller kan man finne i forskjellig litteratur. Blant denne har man Miroslav Nincics *Democracy and Foreign Policy* fra 1992. Argumentet er at demokratiske stater er passive av natur, som blir presentert i kapittel 1. Nincic påstår at demokratiske stater er lite tilbøyelig til å bruke militær makt, «selv når omstendighetene tilsier det».³³ Dette kommer av at for demokratier er velgermassens interesser det viktigste. Nincic sier videre at den jevne velger er sjeldent denne interessen krig, uavhengig av hvem, hva og hvorfor.³⁴ Videre blir det argumentert, på basis av H. J. Morgenthau og G. Kennan, at folkevalgte forsamlinger ikke er velegnet til å bedrive utenrikspolitikk. De er sjeldent fullstendig klar over alle nyansene ved all den forskjellige utenrikspolitikken, og er tilbøyelige til å være trege i første instans, samt overreagere når politikk faktisk blir gjennomført. Utenrikspolitikken til demokratiske stater er derfor lite velegnet for å møte situasjoner med svært skiftende omstendigheter, blir det argumentert.³⁵

Et problem jeg finner med teorien er at den i for liten grad legger vekt på enkeltaktører. I tillegg er det også en strukturell forklaring med eksempler på at det motsatte har funnet sted. Eksempelvis har USA vært involvert i en rekke kriger på tross av sin demokratiske status, og er ikke det eneste demokratiet dette gjelder for heller. Forståelsen av USAs i en rekke mellom- og sør-amerikanske stater er antageligvis mer preget av deres militære handlinger enn deres «demokratiske verdier». Jeg mener på tross av det studien mener er mangler at den strukturelle forklaringen har et viktig poeng: befolkningen generelt ønsker ytterst sjeldent krig. Denne påstanden er i tråd med meningsmålinger gjort i den samme perioden, som studien vil komme tilbake til nedenfor i del 4.1.1. Men den generelle påstanden om folkevalgte forsamlings inaktivitet virker ikke å stemme for den perioden studien omhandler. Dette menes på grunn av kongressens vilje til å endre på lovgivningen gjentatte ganger, også etter den «permanente» nøytralitetsloven i 1937.³⁶ Det presset som kom fra Roosevelt-administrasjonen var en bidragende faktor. Men uavhengig av et eventuelt press var USA i perioden fra 1935 frem til 1941 en demokratisk nasjon med sterke institusjoner

³² Kennedy 1999: kapittel 1

³³ Nincic 1992: 9

³⁴ Nincic 1992: 7-8

³⁵ Nincic 1992: kapittel 1

³⁶ Cole 1983: 223

som endret drastisk på lover i takt med en endret verdenssituasjon. Utviklingen fra «permanent» nøytralitet til «lend-lease» i underkant av fire år utvilsomt en forandring i holdningen til nøytralitet. Videre vil ofte et spørsmål om «overreaksjon» og hva som er «tidlig» eller «sent» være relative spørsmål åpne for tolkning.

3.2.2 Debatt rundt begrepet «isolasjonisme»

Det eksisterer moderne forfattere som argumenterer at ingen av disse synene på årsakene bak isolasjonisme er relevant, fordi de mener at beskrivelsen av USA som isolasjonistisk er feil. Blant disse finner man nevnte Braumoeller. Han peker ut en rekke eksempler på «internasjonalistisk» politikk i mellomkrigstiden for å understreke at USA ikke var isolasjonistisk, men heller opptatt av fredelig konfliktløsning og et håp om å unngå et nytt våpenkappløp.³⁷ Samtidig bruker Braumoeller Jonas som eksempel på kategoriseringen av USA som isolasjonistisk i mellomtiden. Dette på tross av at Jonas i bokens første sider poengterer at amerikansk «isolasjonisme» ikke var begrunnet i å trekke seg ut av verdensaffærer, men først og fremst basert på å unngå internasjonale «forpliktelser, enten faktiske eller implisitte».³⁸

På bakgrunn av denne diskusjonen rundt begrepet tar ikke studien stilling til om selve perioden – om det er mellomkrigstiden i sin helhet eller bare 1935-39 – var isolasjonistisk. Studien velger derav heller å beskrive lovgivningen og eventuelle aktører som «isolasjonister» eller «isolasjonistiske». Samtidig viser eksemplet med Jonas at det også eksisterer nyanser i den tidligere litteraturen. Selve kjernen i Coles *Roosevelt & the Isolationists, 1929-1945* er det skille som eksisterte mellom presidenten, utenriksdepartementet og hands politiske støttespillere på den ene siden og isolasjonister på den andre. Jonas, referert i Braumoeller, viser via sine grupper at han mener det eksisterer nyanser mellom forskjellige aktører, og at det ikke fantes en felles typologi for hva en «isolasjonist» var.

3.3 Oppsummering studiens litteratur, forskning og teori

I del 3 har studien sett nærmere på litteraturen som er bakgrunnen for å undersøke problemstillingen. Vi har sett på forskjellige grupper og deres tilbøyelighet til isolasjonisme, og forskjellige bakgrunner for aktører som ønsket isolasjonisme. Det har blitt sett nærmere på forskjellige eksempler på samtidslitteratur og hvordan denne kunne ha preget denne samtiden. Her antar studien at denne spilte en rolle for hva man kunne se internt i USA, både blant

³⁷ Braumoeller 2010

³⁸ Jonas 1966: 5

vanlige folk og kongressmedlemmer. Dette vil bli tatt opp igjen i del 4 og 5. Det har også blitt gitt forskjellige teoretiske bakgrunner for «isolasjonisme» som fenomen. Her har det blitt pekt ut hva den anser som mangler i begge forklaringene.

I den sykliske forklaringen blir mellomkrigsperioden sett på som en enhetlig periode, selv om situasjonen var meget forskjellig fra starten til slutten. Studien finner ei heller Pollins og Schwellers økonomiske teori som en tilstrekkelig forklaring på det skiftet man så i amerikansk utenrikspolitikk mellom 1935 og 1939. Den «realistiske» (i statsvitenskapelig forstand) teorien om demokratiers inaktivitet virker videre å være mer teoretisk enn reell. Fra tabellene til Pollins og Schweller kan man tydelig se at USA var velvillig til å involvere seg i konflikter og andre staters affærer. Det største problemet med den realistiske teorien er likevel at den ikke gir et svar på hvorfor USA i perioder skulle føre mer eller mindre isolasjonistisk politikk.

4 Det amerikanske samfunnets holdning til nøytralitet, og bidragende faktorer til denne holdningen

Hvorfor ble nøytralitetslovene innført? Det enkle svaret er at et flertall i kongressen ønsket det, på tross av Roosevelt ikke så seg i en posisjon til å nedlegge veto(er) mot loven(e).³⁹ Men selv et så enkelt svar som dette byr på utfordringer: hvorfor var det et flertall i kongressen for nøytralitetslovgivning midt på 30-tallet? Det vil først vises ved hjelp av meningsmålinger at et flertall av amerikanere ønsket nøytralitet. Videre vil det bli sett nærmere på en rekke faktorer som kan ha spilt en rolle.

4.1 Velgermassens ønsker, og hva formet ønskene?

Per det amerikanske utenriksdepartementet var Roosevelt i mot den første nøytralitetsloven, men endte opp med å ikke nedlegge veto grunnet «kongressen og folkets opinion».⁴⁰ I dette tilfellet vil studien for enkelthetsens skyld anta at påstanden var korrekt. Hva var det da som formet folkets – eller rettere sagt velgermassen (det var denne Roosevelt ville vært mest lydhor ovenfor) – ønsker i perioden som ledet opp til nøytralitetslovene?

³⁹ Office of the Historian u.å.

⁴⁰ Office of the Historian u.å.

4.1.1 Hva viste meningsmålinger i perioden?

Roosevelt påsto at USAs befolkning var uinformert når det kom til spørsmål om utenrikspolitikk.⁴¹ Men hva nøyaktig mente den amerikanske befolkningen? Et nøyaktig svar vil være umulig å få, men meningsmålinger ble et fenomen på 30-tallet, blant annet starten på det som ville bli kjent som Gallup. I USA på 30-tallet var det også et fenomen hvor vanlige folk artikulerte hvorfor de ville holde seg utenfor krig, og sende disse meningene i brev til kongresspersoner, aviser, kjente personligheter, etc. I «From Isolationism to Neutrality» blir det vist til en rekke eksempler på slike brev, med varierende årsaker.⁴² Men som det også blir påpekt av Blower vil aldri denne formen for kommunikasjon kunne gi et grunnlag for hva den amerikanske befolkningen eventuelt mente. Selv en nøyaktig kartlegging, arkivering og kvantitativ studie av en slik korrespondanse ville ikke gi et godt svar, siden det er ingen måte å sikre at det er representativt utvalg som sender post. Korrespondansen kan uansett være en nyttig anekdote, fordi det gir et innblikk i hva den en «vanlig» amerikaners mening kunne se ut i perioden. Men skal man ha mer troverdige, kvantitative data må man sette sin lit til meningsmålinger.

Starten på hva som kan defineres som moderne meningsmålinger kom på midten av 30-tallet, og antageligvis mest kjent av disse var *American Institute of Public Opinion*, som senere byttet navn til Gallup etter selskapet grunnlegger (heretter også «Gallup»). Fra og med høsten 1935 stilte Gallup amerikanere en rekke spørsmål på mange felter, også nøytralitet.⁴³ På samme tid ble også meningsmålinger utført av magasinet *Fortune*. P. E. Jacob i «Influences of World Events on U.S. «Neutrality» Opinion» deler opp amerikanske meninger om nøytralitet i fire «sfærer»: personlig, kommersiell, militær og finansiell nøytralitet. I tillegg ble det stilt spørsmål om hvem som burde ha kontroll over amerikansk utenrikspolitikk, et tema denne studien ikke kommer til å dekke. Spørsmålene rundt personlig nøytralitet handlet om hva enkeltindivider mente om andre stater, samt en eventuell boikott av tyske varer. Bare det første spørsmålet ble tatt opp før 1938, og i svarene fra 1935 hadde majoriteten av amerikanere ingen negativ oppfatning av andre stater. Det samme gjaldt en majoritet når det kom til Tyskland i 1937.⁴⁴ På spørsmålet rundt kommersiell nøytralitet var det skiftende svar i meningsmålinger over tid. Grovt sett kan man se en motvilje mot å selge krigsmateriell til stridende parter i starten av perioden – altså 1935 til 1940 – og en økende vilje til å

⁴¹ Kennedy 1999: 393

⁴² Blower 2014: 357-360

⁴³ Gallup 1972

⁴⁴ Jacob 1940: 51

diskriminere til fordel for Frankrike og Storbritannia mot slutten av perioden.⁴⁵ På spørsmål om militær nøytralitet var det til gjengjeld relativt små svingninger, og gjennom hele perioden ble det gjort helt klart at en stor majoritet – ofte over 90 % – ikke var villig til å erklære krig mot noe annen stat, selv i situasjoner med «ekstrem provokasjon».⁴⁶ Den siste «sfæren», altså finansiell nøytralitet, var spørsmålene relatert til å låne penger til stater i krig. Her var det store majoriteter mot en slik politikk.⁴⁷

Funnene gjort av Jacob stemmer altså godt overens med hva studien vil påstå var det viktigste poenget lagt frem av Nincic ovenfor. Den allmenne befolkningen i sin samtid ønsket veldig sjeldent krig. Dette gjaldt også i 1935 til 1939. I ettertid har amerikanerne hatt et mer positivt syn på at USA ble med i krigen.⁴⁸ Men amerikanere på 30-tallet delte altså ikke denne positive innstillingen. Denne motstanden ser vi også at ikke bare gjaldt direkte innblanding, men også materiell og finansiell hjelp. Relatert til sistnevnte kan man anta at overnevnt litteratur som *Merchants of Death* og lignende bøker gjorde den jevne amerikaneren mer negativt innstilt til finans- og industrisektoren. Spesielt når det kom til spørsmål om krig og eventuell deltagelse. Med det menes ikke at dette var den eneste faktoren, men sannsynligvis en bidragende en. Det er videre verdt å nevne at meningsmålinger ikke alltid er like treffsikre. Akkurat det har vist seg å stemme i mer moderne presidentvalg (2016), og også i de tidligere utgavene (1948). Før valget i 1936 hadde *Literary Digest* sin meningsmåling vist at Alf Landon kom til å vinne valget, noe som viste seg å være fullstendig galt. Meningsmålingen hadde basert seg i overkant mye på personer med høyere inntekt, og derav bommet på de store arbeidermassene som støttet Roosevelt.⁴⁹ På samme måte er det ikke usannsynlig at annen meningsmåling i samme periode kunne vært ukorrekt (men neppe til samme grad). Men selv om man regner inn en relativt stor feilmargin for meningsmålingene vil man i det store flertallet av meningsmålingene endt opp med majoriteten på samme side, og fortsatt overveldende majoriteter på spørsmål om militær og finansiell nøytralitet.

4.1.2 Depresjonens effekt på isolasjonisme

Depresjonen på 30-tallet var verdensomspennende, men rammet USA i første omgang. Depresjonen var både dyp og langvarig. Effekten av depresjonen var relativt altomfattende, men dette delkapittelet vil ta for seg dens innflytelse på isolasjonismen. Jonas trekker frem at

⁴⁵ Jacob 1940: 52-55

⁴⁶ Jacob 1940: 58-61

⁴⁷ Jacob 1940: 62

⁴⁸ Sanders 2019

⁴⁹ Squire 1988: 125-133

den nøden og elendigheten som kom med depresjonen gjorde folk mindre tilbøyelige til å tenke på de forskjellige nyansene ved potensiell amerikansk utenrikspolitikk: «Folk konfrontert med høy arbeidsledighet, stadig lengre brødkøer og økende fattigdom bryr seg lite om utenrikspolitikk».⁵⁰ Kennedy nevner at for den jevne amerikaner var 30-tallet en periode med lav eller ingen tillit til Wall Street, av forståelige grunner.⁵¹ Denne mistilliten kombinert med det (antatte) rollen Wall Street og store industrimagnater hadde spilt i amerikansk involvering i første verdenskrig ble derav interessen for nye involveringer i oversjøiske konflikter dempet. Hvis resultatet av over 50 000 falne amerikanere i første verdenskrig først og fremst var at de såkalte «fat cats» og deres likemenn ble rikere, var det ingen grunn til å delta i krig, tvert i mot. Sannheten i en slik påstand trenger ikke nødvendigvis å bli bevist. Dette faktumet blir også tatt opp av Jonas: «Isolasjonister var i stand til å ta i bruk det effektive, om spesielle, argumentet at innblanding i verdenspolitikk bare medførte profitt for banker og businessmenn som var tjente mest på krig, og derfor var dens [krigen] fremste forkjemper».⁵² Depresjonen blir også regnet som mye av grunnlaget for at Roosevelt vant presidentvalget i 1932 etter 12 år med republikanske presidenter. Depresjonens alvorlighet og langvarighet allerede på dette tidspunktet gjorde det overveldende sannsynlig med demokratisk seier. Cole skrev talende nok mer om nominasjonsprosessen enn selve valget, og Kennedy beskrev valgresultat som forhåndsgitt.⁵³ Depresjonen gjorde det tilnærmet garantert at fokuset for en innkommende president måtte være situasjonen innenlands heller enn utenrikspolitikk. Spesielt utenrikspolitikk som innebar utgifter, som krig ofte har en tendens til å gjøre.

Depresjonen var ei over i løpet av Roosevelts to første presidentperioder. Depresjonen var ikke over i 1935, ei var den over i 1939. Tvert imot var den økonomiske situasjonen forverret i løpet av 1937-38 kontra 1936.⁵⁴ Ved inngangen til det året sto fortsatt over ti millioner amerikanere uten jobb, og i enkelte sektorer var krisen fortsatt dyp.⁵⁵ Et av argumentene til Roosevelt mot en allmenn verneplikt sommeren 1940 var behovet for å unngå forstyrrelser for industrien.⁵⁶ Med en slik bakgrunn kan man anta en vanlig amerikaners syn vedrørende den økonomiske situasjonen fortsatt bare preg av negativitet eller pessimisme.

⁵⁰ Jonas 1966: 25

⁵¹ Kennedy 1999: 387

⁵² Jonas 1996: 26

⁵³ Kennedy 1999: 102

⁵⁴ Kennedy 1999: kapittel 11

⁵⁵ Kennedy 1999: 362

⁵⁶ Kennedy 1999: 451

4.1.3 Etniske forskjeller innad i USA

USA som stat opplevde bølger med immigrasjon i de foregående tiårene før første verdenskrig fra en rekke europeiske nasjoner. Først briter, irer, tyskere og skandinaver; senere polakker, russere, italienerne.⁵⁷ Spesielt tyskere klumpet seg i større byer i Midvesten.⁵⁸ Samuel Lubell argumenterer for at det eksisterte et mer pro-tysk, anti-russisk syn blant amerikanere av svensk og norsk opprinnelse, samt anti-britisk blant irsk-amerikanere av historiske årsaker. Roosevelts beslutning om å anerkjenne Sovjetunionen diplomatisk ville antageligvis ikke være populært blant en del personer med skandinavisk eller sentral/øst-europeisk bakgrunn.⁵⁹ Holdningene blant nordmenn og sentral-europeere endret seg mot slutten av tiåret. Lubell viser nemlig til at forskjellene i valgresultatet mellom 1936 og 1940 viste en markant nedgang i stemmene for det demokratiske partiet blant tysk-amerikanere og fremvekst blant nordmenn, polakker og andre sentral-europeisk nasjonaliteter. Basert på valgresultatene slo Lubell fast at Roosevelt sin mer alliert-vennlig politikk – og derav implisitt tysk-fiendtlig – gjorde demokratene mer upopulære blant tysk-amerikanske velgere.⁶⁰ Valget i 1940 fant som vanlig sted i november, og derav etter tysk invasjon og okkupasjon av store deler av Europa.⁶¹ På den annen side argumenterer Jonas for at på presidentnivået var ikke dette nødvendigvis den eneste potensielle årsaken for dårligere demokratiske resultater. Han legger frem teorien at Wendell Willkie (republikansk presidentkandidat 1940) høstet flere stemmer enn normalt blant tysk-amerikanere grunnet Willkies tyske bakgrunn.⁶² I tillegg bød også på noe nytt og uvanlig. Roosevelt søkte nemlig en tredje presidentperiode på rad, lengre enn noen annen amerikansk president, inkludert George Washington. Hva et slikt brudd på sedvane og kutyme hadde for valgresultatet er vanskelig å kvantifisere, men kan ha vært en bidragende faktor.

Eksemplet til Lubell hjelper uansett til å understreke det argumentet studien ønsker å vise til her: på grunn av de til dels store etniske forskjellene i en del amerikanske delstater var det for folkevalgte politikere i disse delstatene fordelaktig å inneha en posisjon som verken var for eller i mot den ene eller andre siden. Bill Bryson i *Made in America* beskriver hvordan immigranter fra samme nasjon hadde en tendens til å bosette seg i samme delstater.⁶³ Det gjorde at en enkelt delstat kunne ha en veldig høy andel med immigranter fra en nasjon, mens

⁵⁷ Bryson 1998: 163

⁵⁸ Bryson 1998: 169

⁵⁹ Kennedy 1999: 390

⁶⁰ Lubell 1956: 140

⁶¹ Lubell 1956: 140-144

⁶² Jonas 1966: 20-21

⁶³ Bryson 1998: 163

en nabostat en minimal andel av denne samme nasjonaliteten. Ved å ha en implisitt nøytral holdning samt argumentere for å holde seg ute av europeiske konflikter kunne man potensielt unngå å være usmakelig for til dels store andeler av velgerbasen sin.

En annen faktor potensielt relatert til etnisitet og nasjonalt opphav var religion. Dette var en av de overnevnte generaliseringene til Cole. Han påsto at katolikker og lutheranere var mer tilbøyelig enn andre etniske grupper til å inneha isolasjonistiske holdninger.⁶⁴ Basert på forskningen til Lubell finner jeg det mer sannsynlig at dette hadde mye med nasjonaliteten til disse religiøse gruppene kontra noe spesifikt med religionen i seg selv. Irer, italienere og sør-tyskere var ofte katolikker, imens nord-tyskere og skandinaver ofte var lutheranere. Disse var også i de gruppene som av forskjellige årsaker kunne være dårligere innstilt til briter og russere, som påpekt i forrige delkapittel.

4.1.4 Medier og personligheter

Selv om litteratur i form av bøker mest sannsynlig spilte en rolle, vil det neppe være feil å anta at for større mengde av befolkningen ble majoriteten av nyheter og meninger informert og skapt av kombinasjonen av aviser og radio, gjerne hvis det var store navn som sto bak produksjonen av mediet.⁶⁵ Dette er også et felt med veldig mange potensielle bidragsytere, så studien vil velge ut selektive representanter. Her bør det nevnes at i senere litteratur man kan muligens se tendenser til å fokusere på mer «ekstreme» personligheter. Dette kan komme av at de skilte seg ut i en retning, gjerne i den isolasjonistiske. Basert på at forfattere i mer moderne tid har ansett dette som en negativ utvikling kan det hende det er derfor de har blitt mer lagt vekt på.⁶⁶

Chicago Tribune kan i denne studien benyttes som et eksempel på isolasjonistiske tendenser i aviser. Dette må ikke misforstås som at alle aviser var isolasjonistiske; Cole gir flere eksempler på store aviser som enten var for eller i mot presidentens utenrikspolitikk.⁶⁷ *Chicago Tribune* er uansett kanskje det fremste eksemplet på isolasjonistiske syn fremmet i mediene. Med bakgrunn i synspunktene til avisens eier, Robert R. McCormick, ble isolasjonistiske synspunkter delt til avisens store lezerskare. Denne lezerskaren kombinert med en tilhørende radiokanal ble Illinois og omkringliggende delstater – døpt «Chicagoland» – «kjernen i amerikansk isolasjonisme».⁶⁸ Avisene til William R. Hearst var også sterkt

⁶⁴ Cole 1983: 8

⁶⁵ Kennedy 1999: 228-229

⁶⁶ Jonas 1966; Kennedy 1999

⁶⁷ Cole 1983: 478

⁶⁸ Kennedy 1999: 404

isolasjonistiske, i likhet med eieren selv.⁶⁹ De var også såpass populære og innflytelsesrike at Roosevelt søkte Hearsts støtte før valget i 1932 ved å selv fronte et isolasjonistisk verdenssyn.⁷⁰

Det er en rekke eksempler på personligheter som utøvde innflytelse i forskjellig grad i denne perioden. Blant disse kunne man finne Henry Ford, Charles Lindbergh og Charles Coughlin. Det er den sistnevnte av disse studien velger å trekke frem. Coughlin, en katolsk prest, var figur for mange amerikanerne i denne tidsperioden, først og fremst i en politisk rolle fremfor en religiøs. Hans innflytelse kom først og fremst via hans opptredener på radio, som i annen omgang brakte ham tilhengere og penger.⁷¹ Han var en sterk tilhenger av Roosevelt i opptakten til valget og starten av hans første presidentperiode. At Roosevelt valgte å omfavne ham tentativt ga også Coughlin en viss anerkjennelse som en respektabel og innflytelsesrik figur.⁷² Høydepunktet politisk kom når han hjalp til med å unngå amerikansk medlemskap i Den faste domstol for mellomfolkelig rettspleie.⁷³ Selv om Coughlins senere karriere kom til å bli husket mer for han «u-amerikanske» holdninger enn innflytelse på politikk, var han kanskje mest innflytelsesrik rundt tiden før og rundt den første nøytralitetsloven.⁷⁴ Det betød ikke at hans mulighet til å påvirke folk forsvant etter denne perioden. I opptakten til lovendringen i 1939 gjorde Coughlin sitt beste for å unngå en lovendring i internasjonalistisk retning.⁷⁵ Coughlin senere økende toleranse – eller støtte – for aksemaktene gjorde at han av relativt få prominente personligheter kan kategoriseres som en utenlands-orientert isolasjonist etter Jonas' inndelinger.

Coughlins rolle som katolsk prest og en fortaler for arbeidernes sak gjorde ham meget populær blant enkelte samfunnsgrupper. Blant disse gruppene kunne man finne både irer og italienere. Eksempelvis var italienerne kjent for å være konsentrert i storbyer som New York, og var av nasjonalistiske grunner tilbøyelig å støtte Italia. Irer var også av historiske grunner ikke spesielt pro-britiske, og dette kombinert med deres katolske tro, arbeiderklassebakgrunn gjorde dem mer velvillige til Coughlins budskap – og derav mer isolasjonistiske. Den katolske kirkes utalte (negative) holdninger om kommunisme gjorde det lettere å tale til katolikker med et budskap om å ikke hjelpe de allierte. Logikken her var at Hitler og Mussolini var

⁶⁹ Kennedy 1999: 101 & 233

⁷⁰ Cole 1983: 114

⁷¹ Jonas 1966: 37-38

⁷² Kennedy 1999: 230-231

⁷³ Kennedy 1999: 233

⁷⁴ Jonas 1966: 38

⁷⁵ Kennedy 1999: 433

kommunismens fremste fiender, så hjelp til de allierte mot Hitler ville derav implisitt bety hjelp for kommunistene.⁷⁶

4.2 Oppsummering av velgernes ønsker og bidragende faktorer

I del 4 har det blitt sett nærmere på hva spesifikt det amerikanske folket mente om spørsmål vedrørende krig og potensiell amerikansk innblanding i verdensaffærer. Studien har først vist at det amerikanske folk i stor grad var i mot amerikansk innblanding i kriger, og enda mer i mot deltagelse. Deretter har det blitt lagt frem flere forskjellige potensielle årsaker for hvorfor befolkningen hadde slike holdninger. Disse årsakene kan i enkelte tilfeller ha fungert sammen, eller ingen av dem kan ha vært en bidragende faktor. Og når det er snakk om så store grupper som en hel befolkning kunne man tilnærmet garantert finne personer som passet utenfor denne generaliserte gruppen. Antageligvis fantes det både lutheranske tyske-amerikanske bønder i Midtvesten som støttet de allierte og ønsket amerikansk deltagelse fra krigens første stund, og konservative businessmenn i Atlanta som var mot krigen også i 1941. Disse årsakene er ment først og fremst for å vise hva som påvirket en «vanlig» amerikaner, og deretter muligens hvordan disse gruppene de tilhører kunne påvirke folkevalgte representanter.

5 Den politiske prosessen relatert til nøytralitetslovgivning

Studien har i forrige del sett på forskjellige faktorer som kan ha vært med på å påvirke velgermassen, og derav eventuelt press på kongressmedlemmer. Studien vil nå se på hvilke holdninger de forskjellige politiske aktørene i Washington D.C. hadde på dette tidspunktet ved å se på kongressen i sin helhet på den ene siden og Roosevelt på den andre siden.

5.1 Kongressens innvirkning på lovene

Det var først og fremst kongressen som ønsket innføringen av nøytralitetslovene, heller enn Roosevelt. Dette er det bred konsensus om blant forskere, samt den «offisielle» gjenfortellingen fra utenriksdepartementet.⁷⁷ Isolasjonisme i mellomkrigstiden kan sies å ha begynt når det amerikanske senatet stemte i mot deltagelse i Folkeforbundet i 1920. Det var likevel er flertall av senatorene som ønsket amerikansk deltagelse, men lover for deltagelse i internasjonale avtaler krevde 2/3-delers flertall.⁷⁸ Selv om dette var 15 år før den første nøytralitetsloven gir den et eksempel på hva som kom til å følge: det var tidvis bare en

⁷⁶ Cole 1983: 234-235

⁷⁷ Office of the Historian u.å.

⁷⁸ Braumoeller 2010: 367

minoritet som ønsket isolasjonistisk politikk, og det var først og fremst republikanerne. Demokratene nøytralt full kontroll i både senatet og huset gjennom hele perioden studien omhandler, med til dels svært store marginer.⁷⁹ Den demokratiske majoriteten i senatet var faktisk så stor at hadde 2/3 flertall og kunne derav eksempelvis ha stemt igjennom medlemskap i internasjonale organisasjoner uten stemmer fra noe annets partis representanter og senatorer. Nøytralitetslovene kan derav ikke bli begrunnet utelukket av republikansk motstand i kongressen. I motsetning til voteringen over Folkeforbundet ønsket nå et flertall i begge kamre av kongressen nøytralitetslovgivning.

Her vil det derfor være nyttig å trekke frem en rekke senatorer som utmerket seg i den forstand av å være tilhengere av isolasjonistisk politikk. På republikansk side kunne man finne senatorer som William Borah, Hiram Johnson, George Norris og Gerald Nye. Denne gruppen var ikke homogen, men hadde til dels avvikende holdninger både på spørsmål om krig og internasjonale avtaler.⁸⁰ Jonas har Nye i en annen gruppe enn både Borah og Johnson. Til felles hadde de en motstand mot å involvere seg internasjonalt, og de var tilhengere av de tre første nøytralitetslovene. De var gjerne også progressive, spesielt republikanere.⁸¹ Deres bakgrunn for og holdninger til isolasjonisme er ikke innenfor denne studiens spekter, men kan blant annet finnes i *Isolationism in America 1935-41*. De hadde en tentativ alliert i Key Pittman, President Pro Tempore og leder av utenrikskomiteen i senatet gjennom hele perioden studien omhandler. Sammen med ham på utenrikskomiteen satt allerede nevnte Borah og Johnson.⁸²

Nøytralitetsloven anno 1935 gikk gjennom senatet «uten debatt, uten protester og uten å telle stemmer».⁸³ Per Cole var denne loven en instans av å tilfredsstille en høylytt minoritet og en folkelig opinion heller enn hva et flertall av senatet ønsket, og langt ifra utenriksdepartementet og Roosevelt.⁸⁴ De påfølgende to lovene bød ikke på store forandringer, og passerte også kongressen relativt enkelt.⁸⁵ Det eksisterte altså en bred enighet i kongressen i perioden 1935-37 for å understreke amerikansk nøytralitet via lovverket, selv om motivasjonen kunne være forskjellige. Loven i 1939 var ikke like enstemmig, og var i stor grad en mer tradisjonell koalisjon av demokrater heller enn de brede koalisjonene bak lovene

⁷⁹ U.S. Senate u.å.; History, Art & Archives, U.S. House of Representatives u.å.

⁸⁰ Jonas 1966: kap 2

⁸¹ Jonas 1966: kap. 2

⁸² Cole 1983: 73-74

⁸³ Cole 1983: 175

⁸⁴ Cole 1983: 174-175

⁸⁵ Kennedy 1999: 397-399

som hadde kommet før den. Kennedy understreker likevel at selv om Roosevelt anså loven som en personlig seier var den et kompromiss – i større grad enn de tidligere lovene – mellom Roosevelts administrasjon og mer isolasjonistiske elementer i kongressen.⁸⁶ Et slikt kompromiss var antageligvis uunngåelig. Mellomvalget i 1938 hadde bragt med seg en rekke tap for demokratene. De kontrollerte fortsatt begge kamre i kongressen, men med mindre marginer enn tidligere.⁸⁷

Det eksisterte et tankesett blant enkelte av disse liberale senatorer nevnt ovenfor. Nemlig at en potensiell strid i Europa ville bli en kamp om kolonier, råvarer, land og andre ressurser.⁸⁸ Jonas tilskriver et slikt syn til en manglende evne blant isolasjonister å se en kommende krig som en kamp mellom «godt» og «ondt».⁸⁹ Men sett fra synspunktet til senatorer som Nye gir dette mening. Hadde ikke amerikanerne intervenert i første verdenskrig for å beskytte sine egne økonomisk interesser? Hadde de i realiteten støttet et imperium over det andre, selv om forskjellene mellom dem var minimale? En eventuelt kommende krig hvor Tyskland og Italia ønsket å få tilbake kolonier, eller utvide sine grenser var nok et eksempel på at europeerne ikke var i stand til å løse konflikter fredelig. Det betød ikke at det skulle være USAs problem å løse. Frankrike og Storbritannia søkte ikke USAs støtte for å bekjempe et ondt, folkemordene diktatur; nei, det var for å bevare «status quo».⁹⁰ En slik tankegang mener jeg var en bidragende faktor i de første nøytralitetslovene. Hvis en fremtidig krig ble sett på som nok et oppgjør i mellom europeerne, som så mange konflikter før, var USA tjent med å holde seg utenfor. Det man hadde lært fra første verdenskrig, og som ble «bevist» av Nye-komiteen, var at krig ble ikke ført for noen høyere mål. Det var alltid et spørsmål om land og ressurser, om inntekt og profitt.

5.1.1 Nye-komiteen

Senator Nye representerte Nord-Dakota i senatet, og blir av Jonas pekt på som en av de «forsiktige» isolasjonistene.⁹¹ Det er etter ham Nye-komiteen har fått sin navn; dens egentlige tittel var The Senate's Special Committee Investigating the Munitions Industry. Komiteen kom til å pågå i to år mellom 1934 og 1936, og kom med skarp kritikk av enkelte amerikanske industri- og finansinstitusjoner. Nye tilhørte gruppen av progressive republikanere fra

⁸⁶ Kennedy 1999: 433-434

⁸⁷ Cole 1983: 291

⁸⁸ Jonas 1966: 106

⁸⁹ Jonas 1966: 111

⁹⁰ Jonas 1966: 112

⁹¹ Jonas 1966: 58

Midtvesten, og var sterkt kritisk til «big-business» og Wall Street.⁹² Denne kritikken var et kjennetegn ved Nye før komiteen arbeid på 30-tallet, men det var først etter depresjonen at et bredere amerikansk publikum delte Nye sine meninger om disse temaene. Både Cole, Jonas og Kennedy nevner at samtids-litteratur hadde en effekt på vanlige mennesker og politikere.⁹³ Komiteens nøyaktige arbeid og målsetninger skal ikke gås igjennom her, men komiteen kan gi et inntrykk av hva enkelte isolasjonister ønsket og tenkte i denne perioden. Komiteens oppbygging innebar at det satt et flertall av isolasjonister på den, noe som var med å forme enhver anbefaling eller beslutning som måtte komme ut av den.⁹⁴ For det første var ikke komiteen spesielt bekymret for å fornærme utenlandske regjeringer, statsoverhoder, etc. Det ga også Nye en plattform for å tale isolasjonismens sak – eller i det minste motstand mot store selskaper – foran et stort offentlig publikum.⁹⁵ For det andre virket komiteens slutninger å bevise hva mange amerikanerne muligens allerede trodde vedrørende amerikansk involvering i den første verdenskrigen: politikken hadde ikke blitt drevet av et altruistisk mål om varig fred, men for å gjøre de rike rikere på bekostning av både amerikanske skattebetalere og livene til de som falt i strid. Anbefalingene Nye-komiteen kom med ble i stor grad ikke fulgt. Det samme gjaldt senere politikk foreslått av Nye og Clark (den ledende demokraten på komiteen) relatert til våpenindustrien.⁹⁶ Det betød likevel ikke at komiteen ikke hadde noen effekt på befolkningens opinion eller deres felles medlemmer i senatet og kongressen i sin helhet. Tvert i mot var arbeid og forslag fra komiteen sterkt delaktig i formingen av den første nøytralitetsloven, som på flere felt var basis for de påfølgende.⁹⁷

At Nye-komiteen i det minste var noe inspirert av litteraturen i sin samtid virker plausibelt. At Nye hadde lest denne litteraturen er relativt sikkert. Og for mange amerikanere var antageligvis bare det faktum at industrigiganter nevnt i *Merchants of Death* og andre verker ble innkalt foran komiteen bevis for deres skyld. Blant disse kunne man finne representanter fra Du Pont-familien og J. P. Morgan jr. Selv om deres businessvirksomhet under krigen var lovlig, betød det ikke at den var populær. Som poengtert av Jonas i del 4.1.2 var det ikke nødvendig å bevise deres skyld i noe ulovlig. Det holdt med å lage en mental forbindelse mellom «big business» og krig. Å holde seg ute av krig var ikke «bare» om å unngå tap av amerikanske liv, det var også en måte å få «revansj» på Wall Street, bankvirksomheten og

⁹² Cole 1983: 144

⁹³ Cole 1983: 142; Jonas 1966 27-31; Kennedy 1999: 387

⁹⁴ Cole 1983: 146-147

⁹⁵ Cole 1983: 150-151

⁹⁶ Cole 1983: 160-161

⁹⁷ Cole 1983: 169-171

deres likemenn. Vist tidligere var ikke finanssektoren (overhodet) populær. Politikere som kunne holdes frem som sektorens motstandere kunne derav forvente støtte i folket.

5.2 Roosevelt holdning til lovene

Når det kommer til presidentens rolle i formingen av lovgivningen virker historikerne å være enige om enkelte bred trekk rundt Roosevelt og hans holdning til nøytralitetslovene spesifikt og isolasjonistisk politikk generelt. Som gjort klart tidligere var det fullt mulig for Roosevelt å legge ned veto mot lovgivningen, og derav fremtvinge en potensiell «duell» i kongressen for å se om isolasjonistene hadde en veto-sikker majoritet. Som redegjort ovenfor inneholdt loven fra både 1937 og 1939 «cash-and-carry»-prinsippet. Loven i 1939 var på flere måter en seier for Roosevelt fordi det lettet på en del restriksjoner til fordel for de allierte. 1939-versjonen av loven ble som tidligere nevnt vedtatt etter krigsutbruddet i Europa, og derav etter den fransk-britiske blokade av Tyskland allerede hadde funnet sted. Salg av militært materiell på dette tidspunktet ville derav først og fremst tjene de allierte. Men de første lovene tillot ingen favorisering for stater Roosevelt «likte». Spørsmålet blir derav: «hvorfør ikke nedlegge veto mot nøytralitetslovgivning?». Her mener jeg det er en rekke bidragende faktorer.

Roosevelt hadde inntatt en isolasjonistisk holdning i forkant av valget i 1932. At dette var ektefølt er det derimot mer tvil om. Nevnt ovenfor søkte Roosevelt – og fikk – støtte fra både Hearsts aviser og Coughlins radioprogram. Dette stred i mot Roosevelt tidligere støtte for Folkeforbundet og annen «internasjonalistisk» politikk.⁹⁸ Poengtert tidligere i et sitat fra Jonas var folk var mer opptatt av den politiske situasjonen på hjemmebane. Å innta en isolasjonistisk holdning foran valget var naturlig baserte på politiske årsaker. Å gå bort fra en slik holdning rett etter valget ville neppe vært særlig populært, og da spesielt ikke blant de progressive senatorene som var viktige støttespillere for Roosevelts New Deal og tilhengere av nøytralitetslovgivning.⁹⁹ Kennedy beskriver Roosevelt som isolasjonistenes «frivillige fange».¹⁰⁰ Roosevelts skiftende koalisjoner innenfor innenrikspolitikken er ikke fokus for denne studien, men som situasjonen var i 1935 og 1936 var det fordelaktig for Roosevelt å tilfredsstille isolasjonistene i bytte mot fortsatt støtte for New Deal og annen progressiv politikk. I tillegg var de første nøytralitetslovene midlertidige. Loven anno 1935 var satt opp til å vare i seks måneder, en ikke overveldende lang periode.¹⁰¹ Loven i 1936 ville vare lengre, 14 måneder, men også denne hadde en utgangsdato i en ikke overskuelig fremtid. Loven i

⁹⁸ Kennedy 1999: 388

⁹⁹ Cole 1983: 39

¹⁰⁰ Kennedy 1999: 393

¹⁰¹ Kennedy 1999: 395

1937 var permanent, men bød på kompromisser til fordel for presidenten. Loven i 1939 var i enda større grad enn seier for Roosevelt, og en lov som progressive republikanere stemte mot og konservative demokrater for.¹⁰²

Roosevelt var en sterk tilhenger av den makt som lå til presidentembetet. Ikke fornøyd med høyesterettens beslutninger om deler av New Deal-lovgivningen var Roosevelt villig til å reformere den etter sine ønsker. Selv om Roosevelt ikke lyktes i sine planer om å utvide høyesteretten ga denne episoden et eksempel på at Roosevelt var villig til å strekke seg langt for å få viljen sin.¹⁰³ At Roosevelt hadde stor politisk kapital, spesielt etter valget i «1936», kan det eksistere liten tvil om. Men Roosevelt fant at denne var bedre brukt på reformer innenriks enn upopulær politikk utenriks. Et eksempel på dette er den nevnte kampen om høyesteretten og såkalt «court packing».¹⁰⁴ Roosevelt kunne antageligvis kjempet en kamp mot fornyelsen av nøytralitetsloven i 1937, men som utenriksminister Cordell Hull senere skrev i sine memoarer ønsket kongressen isolasjonistisk lovgivning i 1937. En kamp mot disse kreftene kunne fort ende opp med å «sløse» politisk kapital unødvendig.¹⁰⁵

5.3 Oppsummering av den politiske prosessen og sentral aktører

Del 5 har først og fremst vært en redegjørelse for den politiske prosessen som fant sted i perioden. Selv om det i tillegg finnes andre aktører enn de overnevnt har jeg valgt å legge fokuset på kongressen på den ene siden og Roosevelt som en representant for hans administrasjon på den andre. Her har vi sett at det var progressive politikere fra begge partier som ønsket nøytralitetslovgivning og var dens sterkeste forkjempere. Roosevelt var for sin del ingen isolasjonist, men var overbevist om at innenrikspolitikk måtte komme foran utenrikspolitikk. Roosevelt kunne antageligvis ha unngått noe form for nøytralitetslovgivning, men de politiske kostnadene ved å nedlegge veto ble regnet for å være for store. På kongressens side har vi sett at et solid flertall var villig til å vedta nøytralitetslovene, selv om koalisjonene var skiftende. Nye-komiteen har også blitt trukket frem for å vise den effekten samtidslitteraturen hadde i å forme enkelte kongressmedlemmers syn på historien.

¹⁰² Kennedy 1999: 433

¹⁰³ Cole 1983: kapittel 14

¹⁰⁴ Kennedy 1999: 399

¹⁰⁵ Cole 1983: 231

6 Diskusjon

Det vil her i denne diskusjonen bli drøftet og analysert de forskjellige faktorene hittil presentert i oppgaven. Det vil i første omgang diskuteres et eventuelt ideologisk grunnlag og enkeltaktørers holdninger. Deretter følger en nøyere drøfting rundt kongressen rolle, før en avsluttende analyse av de fakta som har blitt lagt frem i denne studien.

6.1 Eksisterte det et ideologisk grunnlag for isolasjonistiske holdninger?

Det første som analysen ønsker å ta opp er det faktumet at nøytralitetslovene først og fremst var formet for å holde seg unna europeiske affærer. I alle lovene fantes det geografiske unntak hvor loven ikke gjaldt, blant annet resten av Amerika som nevnt i del 2.5. Dette unntaket kan ses på som en tydelig – men ikke eksplisitt – referanse til Monroe-doktrinen og overholdelsen av denne. Det var ikke pasifistiske idealer som var bakgrunnen for politisk mostand mot intervensjon og lignende. Ledende republikanske senatorer som Johnson og Borah var av den «krigførende/stridende» typologien, fremlagt av Jonas. De trodde på amerikansk suverenitet, og var ikke villig til å la USA «underkaste» seg overnasjonale organer som Folkeforbundet og Den faste domstol for mellomfolkelig rettspleie. Krig ført for å beskytte suverene mellom- og søramerikanske stater mot europeisk innblanding var ikke problematisk, for det var en del av å beskytte amerikanske interesser. Nøytralitetslovgivningen nærmest kodifiserte Monroe-doktrinen, som på ingen måte handler om å holde seg ute av andre staters affærer. For Johnson handlet den første nøytralitetsloven om å bevare USA «ubesudlede ære og å holde seg ute av [...] alle europeiske kriger».¹⁰⁶ Selv en mer «forsiktig» isolasjonist som Nye var ingen direkte pasifist. Hans motstand mot krigen hadde mer å gjøre med hans velgerbase (bønder, tysk-amerikanere og katolikker)¹⁰⁷ og hans motstand mot industrigiganter og Wall Street. Det arbeidet man så i Nye-komiteen gjenspeilte også den rollen enkelte isolasjonister tillia USA. At Nye ikke hadde noen problemer med å skape diplomatiske bølger ved å fornærme utenlandske politikere og statsoverhoder var et tegn på at for komiteen var det viktigste hvilken rolle USA hadde hatt og skulle spille. Om denne rollen kom på bekostning, eller var uønsket, av andre måtte komme i andre rekke.

Basert på et ønske om å holde seg unna europeiske affærer blir det skifte man ser i koalisjonene fra lovverket i 1935/36 til 1939 mer forståelig. 1939-versjonen av loven var på delvis en kapitulasjon til Roosevelt og hans ønsker, og gjorde det mulig for USA å selge krigsmateriell til både Storbritannia og Frankrike. Den britisk-franske blokaden av Tyskland

¹⁰⁶ Jonas 1966: 51

¹⁰⁷ Cole 1983: 235

gjorde det nemlig tilnærmet umulig for Tyskland å nyttiggjøre seg av «cash-and-carry»-prinsippet. At dette var det tiltenkte resultatet var tydelig. Det var også dette som var bakgrunnen for at disse progressive senatorene ikke stemte for nøytralitetsloven anno 1939. «Cash-and-carry» gjorde teknisk intet skille mellom stater, men var i praksis pro den eller de europeiske staten(e) som kontrollerte Atlanteren. I 1939 betød det Frankrike og Storbritannia (fra juni 1940 bare Storbritannia). For Johnson, Borah, Nye etc. virket denne utviklingen antageligvis ikke så fjern fra den som hadde vært i opptakten til at USA ble med i første verdenskrig. Posisjonen til disse politikerne var ikke for Hitler på noen måte. Isteden var det frykten for at amerikanske liv skulle bli ofret på vegne av britisk og fransk imperialisme og/eller krigsprofitørenes alter. Det fantes personligheter hvis isolasjonistiske holdning virker å ha vært inspirert i det minste delvis av sympati for autoritære regimer, blant annet Coughlin. At det fantes en viss respekt og velvilje mot Sovjetunionen fra deler av den amerikanske venstresiden er også et faktum, spesielt hvis motparten var nazister og/eller fascister.¹⁰⁸ Relatert til Coughlin spesifikt vil det være vanskelig å vite hvor direkte sammenhengen var mellom hans popularitet og hvordan enkelte medlemmer av kongressen stemte. Samtidig kan det eksistere liten tvil at han hadde en viss innflytelse over både katolikker og deler av arbeiderklassen. Dette var grupper som kunne være store deler av velgermassen i enkelte delstater, og spesielt enkelte distrikter som vist i forskningen gjort av Bryson. Denne innflytelsen var uansett indirekte. Når Coughlin hadde falt ut av nåde i demokratiske sirkler, slik han hadde innen 1935, måtte innflytelse utøves på hvert enkelt kongressmedlem via velgere. Dette kunne være effektivt, slik tilfellet var med Den faste domstol for mellomfolkelig rettspleie. Men disse kreftene var ikke-eksisterende i kongressen når det kom til medlemmer og utøvde liten (om noen) innflytelse på Roosevelt-administrasjonen i perioden 1935 til 1939.

Med bakgrunn i disse forskjellige personlighetene og politiske aktørene finner jeg ingen felles, ideologisk bakgrunn for isolasjonisme. Det fantes både pasifister, sosialister, progressive liberale og andre grupper innenfor den isolasjonistiske bevegelsen. For figurer som Coughlin var isolasjonisme antageligvis først og fremst en måte å støtte Tyskland og Italia. De var ofte prinsipielle isolasjonister, men bakgrunnen kunne variere stort. En felles manglende ideologi kunne også gjøre koalisjoner skiftende når det kom til lovgivning, alt ettersom hva privat overbevisning eller lokale forhold måtte tilsi. Isolasjonisme var nemlig ikke bare et fenomen fra Midtvesten, men en genuin bevegelse man kunne se over hele

¹⁰⁸ Cole 1983: 223

USA.¹⁰⁹ Det er like fullt et faktum at noen av de mest uttalte isolasjonistene kom fra stater i Midvesten og det vestlige USA: republikanerne som Borah (ID), Johnson (CA), LaFollette (WI), Nye (ND); demokrater som Bone (WA), Clark (MO), Pope (ID). Men basert på det store flertallet i kongressen som stemte for de tre første nøytralitetslovene kan man tydelig se at isolasjonisme som bevegelse var til dels en faktor i de fleste amerikanske delstater, ikke bare i Midvesten eller det såkalte «Chicagoland».

6.2 Kongressens synspunkt på fremtidige konflikter

Som redegjort for og diskutert i del 5.1 var det elementer i kongressen (spesifikt senatet er brukt i denne studien) som kunne anse en kommende konflikt som nok en europeisk krig. Et spørsmål om territorier og prestisje mer enn noe annet. Sett i ettertid virker en slik tankegang både feil og moralsk forkastelig, men i USA midt på 30-tallet var det ikke nødvendigvis så fjernt å tenke slikt. For det første hadde ikke tyske reaksjoner mot tyske jøder nådd nivået over statlig diskriminering og propaganda. Den første nøytralitetsloven ble vedtatt 31. august 1935, altså før Nürnberg-lovene. Krystallnatten var ennå tre år unna, den «endelige løsningen» ytterligere noen år.¹¹⁰ For det andre hadde både Storbritannia og Frankrike valgt å bryte sine forpliktelser ovenfor USA når det kom til nedbetaling av gjeld, akkurat som Tyskland hadde brutt sine forpliktelser ovenfor Versaillestraktaten.¹¹¹ De færreste – kanskje med unntak for Coughlin og andre anti-semitter – nektet for at tysk behandling av jøder, minoriteter, pasifister, etc. var moralsk forkastelig.

Samtidig var ikke tidligere britisk behandling av Boere i Sør-Afrika rundt århundreskiftet en foregang for etisk behandling av sivile. Ei var Amritsar-massakren eller fengslingen av Mohandas Gandhi positive eksempler på britisk håndtering av sine undersåtter. Anti-britiske, eller anti-entente, holdninger var altså ikke nødvendigvis pro-tyske. Det fantes altså en rekke legitime grunner til og ikke nødvendigvis støtte oppunder der britiske imperiet. Denne tankegangen eksemplifisert i sin samtid gjennom litteratur kan man se i allerede nevnte W. Millis' *Road to War*. Her slo Millis fast at det ikke hadde eksistert noen «god» og «ond» side; trippelententen og trippelalliansen var akkurat like god eller ond. Ei kunne han se at det i en kommende konflikt mellom Storbritannia og Tyskland at det ville være noen «god» side.¹¹² For isolasjonister i kongressen var dette bevis for at USA ikke hadde noen moralsk forpliktelse til å delta i noen fremtidig krig.

¹⁰⁹ Jonas 1966: 17

¹¹⁰ S.J. Res. 173. 74th Congress 1935

¹¹¹ Jonas 1966: 110-111

¹¹² Jonas 1966: 115-116

Det studien vil anse som en av de viktigste faktorene for at Roosevelt var villig til å gå med på nøytralitetslovene, på tross av hans egen motvilje, var det faktumet at flere av de republikanske senatorene som var forkjempere for isolasjonistisk lovgivningen også var progressive, og helt eller delvis støttet Roosevelts New Deal-politikk. Som Jonas peker ut var det forskjeller mellom partiene når det kom til utenriks- og innenrikspolitikk, og koalisjonene på de forskjellige feltene var ikke nødvendigvis overlappende.¹¹³ Denne studien skal ikke gå i dybden på forskjellen mellom partiene når det kommer til Roosevelt innenrikspolitikk, men vil nøye seg med å fastslå at Roosevelt søkte støtte fra begge partiene, og fikk det.¹¹⁴ Roosevelt var tidvis avhengig av støtte fra progressive, republikanske senatorer av typen allerede nevnt, og i bytte mot deres støtte på innenrikspolitiske saker var det til tider nødvendig å støtte deres utenrikspolitiske ønsker.

6.3 Hva endret seg fra 1935 til 1939?

Med bakgrunn i hva som er tatt frem tidligere i studien kan vi se en rekke faktorer som forble det samme i perioden 1935 til 1939. De etniske og religiøse grupperingene som fantes i 1935 var tilnærmet helt like i 1939. Forskningen gjort av Lubell tyder også på at de straffet Roosevelt og det Demokratiske Partiet i valget i 1940, selv om det kan ha vært andre omstendigheter. Uansett ble ikke isolasjonistiske senatorer valgt ut av senatet i perioden, og de følte neppe behov for å endre stilling til spørsmål om nøytralitet og tilliggende lovgivning. Alle senatorene, utenom James Pope, nevnt i del 6.1 satt gjennom hele perioden studien omhandler, og flere vant gjenvalg innenfor samme tidsspenn. Den økonomiske situasjonen fortsatte å være et sted mellom ille og verre stort sett gjennom hele perioden.

Det var altså ingen markant økonomisk bedring fra 1935 til 1939 som ga grunnlag for en mer ekspansiv utenrikspolitikk, slik Pollins og Schweller argumenter for skulle vært tilfelle. Jeg vil også påstå at de andre to institusjonene i Washington D.C. utover den utøvende makten ikke ble spesielt svekket i perioden. Tvert imot led Roosevelt nederlag på spørsmålet vedrørende flere dommere i høyesteretten. De demokratiske institusjonene som skulle legge sterke bånd på utenrikspolitikken per Nincic virket derimot å være noenlunde smidige. De endret posisjon markant fra 1935/36 til 1939 på spørsmålet om presidentens evne til å bestemme over eksport av enkelte varer. Roosevelt politiske nederlag angående høyesteretten og den forverrede økonomiske situasjonen var neppe hendelser som gjorde det *mer* sannsynlig at Roosevelt skulle være i stand til å tvinge kongressen til å føye seg etter ham. Man kan si at

¹¹³ Jonas 1966: 70

¹¹⁴ Kennedy 1999: kap. 5

det var gått lengre tid fra Roosevelt isolasjonistiske valgløfter foran valget i 1932. Men Roosevelt hadde ikke akkurat forespeilet internasjonalisme i valgkampen i 1936. Med tanke på hvor opinionen sto ville det ei heller være noe vinnende sak, verken i 1935 eller 1939.

Basert på dette mener denne studien at forskjellene i amerikansk utenrikspolitikk eksemplifisert gjennom nøytralitetslovene skyldtes (i hovedsak) ikke endringer internt i USA. Det betyr ikke at interne forandringer ikke spilte noen rolle. Den politiske koalisjonen Roosevelt baserte seg på var endret fra 1933 til 1939 og utover. Mesteparten av New Deal-politikken var allerede lovfestet og gjennomført, og av den grunn var det antageligvis ikke like nødvendig å tilfredsstille progressive medlemmer av kongressen. Den folkelige opinionen hadde ikke endret seg stort. Bøker som kritiserte USAs rolle i første verdenskrig fortsatt å være populære, og aviser som *The Chicago Tribune* var isolasjonistiske gjennom hele perioden studien omhandler og senere. Opinionens økende tilbøyelighet for å selge materiell til stater som Storbritannia og Frankrike hadde lite å gjøre med forholdene innenriks, som var stabile både på spørsmål om demografi, økonomi og kulturelle forhold. Studien påstår altså at det var forandringer i verden utenom USA som la grunnlag for den endringen man ser fra 1935 til 1939. Her er det en rekke forhold som ligger til grunn, enkelte nevnt i teksten, som ikke vil utdypes her. Men studien mener at det ikke er en tilfeldighet at man så et bestemt skifte i fransk-britisk retningen i loven fra 1939 som kom etter krigsutbruddet i Europa september 1939.

7 Konklusjon

Påstanden satt frem i starten av denne studien var at: «Endringene i den amerikanske holdningen til nøytralitet i utenrikspolitikken fra 1935 til 1939 skyldtes ikke interne forhold i USA». Denne studien har vist hvordan de interne forholdene på mange områder skiftet lite, om noe, gjennom denne perioden. Det studien derav vil konkludere med er at de forskjellene som ble tydelig i amerikansk utenrikspolitikk måtte ha en annen effekt disse interne forholdene. Forskjellige generelle teoretiske forklaringer på USAs stilling til utenrikspolitikk har blitt presentert og analysert, men blitt funnet mangelfulle i denne spesifikke perioden. De tas derfor ikke i betraktning relatert til konklusjonen. Studien har valgt å ikke svare definitivt på hvilke(n) årsak skiftet hadde, men har trukket frem forandringer i Europa som kan ha bidratt. Det er også en rekke potensielle faktorer som har blitt utelatt. Blant annet er en rekke politikere og andre personligheter nevnt, men ikke analysert.

Den konklusjon studien her kommet til er et resultat av å se på en rekke arenaer og områder i det amerikanske samfunn, og deres relevans til «isolasjonisme» som fenomen og politikk. Blant disse er samtidslitteratur, den økonomiske situasjonen, etniske og religiøse forhold samt eksempler på forskjellige medier og personligheter. Det amerikanske folkets opinion har blitt vist ved bruk av meningsmålinger og gjennom de representanter og senatorer de valgte for å representere seg. Studien har i tillegg vist hvordan forholdet mellom president Franklin D. Roosevelt og kongressen, da spesielt enkeltmedlemmer, var med å forme lovgivningen i den aktuelle perioden for studien. Det har også blitt vist hvordan forskjellige aktører på hadde ulike utgangspunkt og ulike ønsker når det kom til formingen av nøytralitetslovgivning. Videre har det blitt poengtert at denne lovgivningen var et kompromiss mellom forskjellige aktører både innad i kongressen og presidenten, både ved enkelte lover og de fire lovene sett sammen.

Referanser og litteraturliste

Blower, B. L. (2014). From Isolationism to Neutrality: A New Framework for Understanding American Political Culture, 1919–1941. *Diplomatic History*, 38(2), 345-376.

<https://doi.org/10.1093/dh/dht091>

Braumoeller, B. F. (2010). The Myth of American Isolationism. *Foreign Policy Analysis*, 6(4), 349-371. <https://doi.org/10.1111/j.1743-8594.2010.00117.x>

Bryson, B. (1998). *Made in America*. London: Black Swan.

Cole, W. S. (1983). *Roosevelt & the Isolationists 1932-45*. Lincoln, Neb: University of Nebraska Press.

Dunn, D. (2005). Isolationism Revisited: Seven Persistent Myths in the Contemporary American Foreign Policy Debate. *Review of International Studies*, 31(2), 237-261. Hentet fra

<http://www.jstor.org/stable/40072095>

Engelbrecht, H. C. & F. C. Hanighen. (1934). *Merchants of Death: A Study of the International Armament Industry*. New York: Dodd, Mead & Company.

Gallup, G. H. (1972). *The Gallup Poll; Public Opinion 1935-1971*. New York: Random House.

H.J. Res. 305. 76th Congress. (1939). Hentet fra

<https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/54/STATUTE-54-Pg4.pdf>

History, Art & Archives, U.S. House of Representatives. (u.å.). Party Divisions of the House of Representatives, 1789 to Present. Hentet 27. april 2021 fra

<https://history.house.gov/Institution/Party-Divisions/Party-Divisions/>

Jacob, P. E. (1940). Influences of World Events on U.S. «Neutrality» Opinion. *The Public Opinion Quarterly*, 4(1), 48-65. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/2744720>

Jonas, M. (1966). *Isolationism in America 1935-1941*. Ithaca, N.Y: Cornell University Press.

Kennedy, D.M. (1999). *Freedom from Fear: The American People in Depression and War, 1929-1945*. New York: Oxford University Press.

Leonard, B. (2021, 5. mai). 'America First isn't going away': Gaetz and Greene strike defiant tone at tour kickoff. *Politico*. Hentet fra <https://www.politico.com/news/2021/05/07/gaetz-greene-tour-485924>

Lubell, S. (1956). *The Future of American Politics* (2. utg.). New York: Doubleday.

Melby, S. (1995). *Amerikansk utenrikspolitikk*. Oslo: TANO.

Nincic, M. (1992). *Democracy and Foreign Policy: The Fallacy of Political Realism*. New York: Columbia University Press.

Office of the Historian. (u.å.). The Neutrality Acts, 1930s. Hentet 19. april 2021 fra <https://history.state.gov/milestones/1921-1936/neutrality-acts>

Oscars. (u.å.). The 3rd Academy Awards | 1931. Hentet 22. april 2021 fra <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/1931>

Politico. (2017, 20. januar). Full text: 2017 Donald Trump inauguration speech transcript. Hentet fra <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inauguration-speech-transcript-233907>

Pollins, B., & Schweller, R. (1999). Linking the Levels: The Long Wave and Shifts in U.S. Foreign Policy, 1790- 1993. *American Journal of Political Science*, 43(2), 431-464. <https://doi.org/10.2307/2991801>

Remarque, E. M. (1955). *Intet nytt fra vestfronten* (R. Kvam, Overs.). Oslo: Gyldendal.

S.J. Res. 173. 74th Congress. (1935). Hentet fra <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/49/STATUTE-49-Pg1081.pdf>

S.J. Res. 217. 74th Congress. (1936). Hentet fra <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/49/STATUTE-49-Pg1152a.pdf>

S.J. Res. 51. 75th Congress. (1937). Hentet fra <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/50/STATUTE-50-Pg121.pdf>

Sanders, L. (2019). America and its alliers won D-Day. Could they do it again?.Hentet fra <https://today.yougov.com/topics/politics/articles-reports/2019/06/03/american-wars-dday>

Squire, P. (1988). Why the 1936 Literary Digest Poll Failed. *Public Opinion Quarterly*, 52(1), 125-133. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/2749114>

U.S. Senate. (u.å.). Party Division. Hentet 25. april 2021 fra https://www.senate.gov/pagelayout/history/one_item_and_teasers/partydiv.htm

Waage, H. H., Tamnes, R & Vik, H. H. (red). (2013). *Krig og fred i det lange 20. århundre*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

